

Kompetencijomis grįsta pamoka: nuo uždavinio iki į(si)vertinimo

prof. dr. Aušra KAZLAUSKIENĖ
akazlauskiene@yahoo.com

Ugdymo turinio atnaujinimo principai

Kokie elementai keičiasi esmingai?

ŠMSM pranešimas, 2021-03-19

Ugdymo procese:

Formuojamasis vertinimas:

Personalizuotas ugdymas

Vertinimas (4 lygiai grįsti kriterijais)

KOMPETENCIJOMIS GRĮSTAS UGDYMAS

KĄ?
DALYKŲ SRITIES
PASIEKIMAI

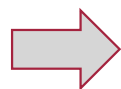
KAIP?
KURIANT, PALYGINANT,
IEŠKANT INFORMACIJOS,
DALINANTIS

Pvz., SUKURTI PLAKATĄ APIE DEGUONIES SAVYBES.

Mes nepasakome faktų, kuriuos reikia įsiminti (pvz., apie Lietuvoje žiemojančius paukščius).

Išmokstama ne tik apie gyvūnus, jų skiriamuosius bruožus (dalykiniai gebėjimai), **bet per veiksmą išsiugdomi ir kiti:**

- **kognityviniai** (palyginti, klasifikuoti) ir
- **nekognityviniai** gebėjimai (pvz., dirbti grupėje, atkaklumo, pasitikėjimo) **bei**
- **bendražmogiškos vertybės** (pvz., pasidalinti)

GEBĖJIMAI IŠSIUGDO KAI:

- Renkame informaciją;
- Lyginame;
- Keliamė klausimus;
- Kuriamė;
- Tyrinėjame;
- Sprendžiamė problemas;
- Randamė dėsningumus;
- Generuojamė idėjas;
- Interpretuojamė;
- Rūšiuojamė;
- Keliamė hipotezes;
- Klasifikuojamė;
- Reflektuojamė
- ir t.t.

TAI IRGI TURINYS.
ŠIŲ VEIKSMŲ IRGI
REIKIA MOKYTI/S

AKTYVUS MOKINIO VAIDMUO

AIŠKUMAS

PLANUOJAME NE VEIKLAS, O REZULTATĄ

NE: supras, suvoks, žinos, gebės, ugdysis, plėtos, sustiprins, susipažins, skleisis, įtvirtins, stiprins, ...

Skleisis mokinio saviraiška...

Skatinti domėtis gimtuoju kraštu....

Supažindinti su muziejų įvairove....

Suvoks proceso ciklą....

Suvokti žodžių eksponatas ir ekspozicija prasmę....

Susipažinti su tapybos žanrais

Žinos žmogaus virškinimo sistemą...

Supras, kaip skaičiuoti ...

Sustiprės sveikos gyvensenos gebėjimai...

Sustiprins atmintį... pastabumo gebėjimus...

Gebės taikyti žinias gamtoje....

	Pažinimo kompetencija
	Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija
	Kūrybiškumo kompetencija
	Pilietiškumo kompetencija
	Kultūrinė kompetencija
	Komunikavimo kompetencija
	Skaitmeninė kompetencija

3. Tarpdalykinė integracija

- asmens galios: idėjos, asmenybės;
- kultūrinis identitetas ir bendruomeniškumas;
- darnus vystymasis

- Dalyko rėmuose **[APIBŪDINKITE...]**
- Daugiadalykinė – pagal skirtingus kriterijus jų nesiejant tarpusavyje **[APIBŪDINKITE IŠ SKIRTINGŲ POZICIJŲ]**, pvz.:
I grupė – ūkininkas;
II grupė – biologas/ekologas;
III grupė – etnologas.
- Tarpdalykinė (apibūdinti iš problemos pozicijų)
[Lietuvoje auga įvairių rūšių obuoliai. Vieni išsilaiko per visą žiemą, kiti – greitai sugenda. **Apibūdinkite bent dvi obuolių rūšis ir galimus jų saugojimo būdus**]
- Transdalykinė (apibūdinti iš globalios problemos pozicijų)
[Kaip mokslo progresas pakeitė obuolių auginimo praktiką?]

**Pažinimo
kompetencija**

**Socialinė, emocinė ir
sveikos gyvensenos
kompetencija**

**Kūrybiškumo
kompetencija**

**Pilietiškumo
kompetencija**

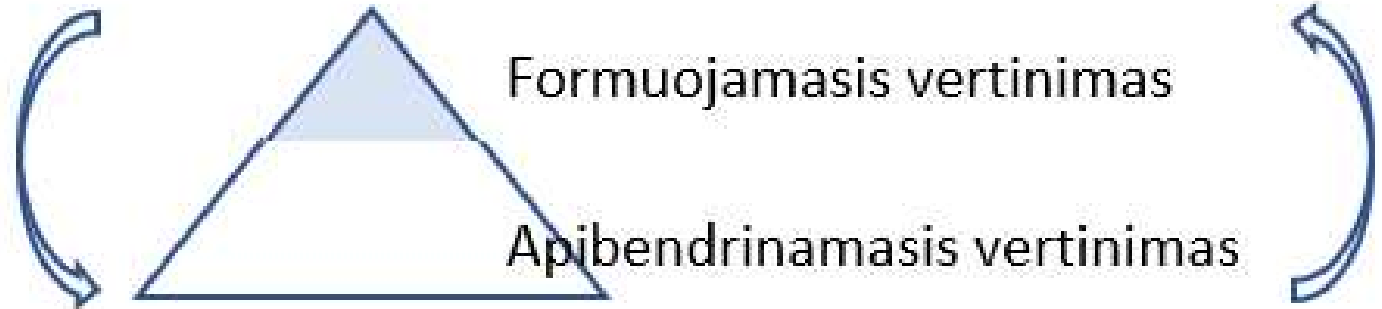
**Kultūrinė
kompetencija**

**Komunikavimo
kompetencija**

**Skaitmeninė
kompetencija**

INDIVIDUALIZUOTAS/PERSONALIZUOTAS

0 laisvės, 0 atsakomybės
(nuolatinė globa)

MOKINIŲ PASIEKIMŲ IR PAŽANGOS VERTINIMAS

	Pažinimo kompetencija
	Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija
	Kūrybiškumo kompetencija
	Pilietiškumo kompetencija
	Kultūrinė kompetencija
	Komunikavimo kompetencija
	Skaitmeninė kompetencija

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
4	5-6	7-8	9-10

ŠIANDIENINĖ SITUACIJA

LINIJINIS BŪDAS

Uždavinys

Turinys

Mokymo(si) metodai

Vertinimas

- Plėtos žinias apie šermukšnio ir liepos vaistines savybes.
- Perskaitys nurodytą vadovėlyje medžiagą apie renesansą mene ir sporte, mokiniai atras tris bendrus požymius.
- Pakartoję rūbų pavadinimus, pažiūrėję video ir perskaitę pateiktą tekstą mokiniai gebės rasti 4-10 rūbų pavadinimus ir juos suskirstys pagal vasaros ir žiemos sezonus.
- Dirbdami savarankiškai, įtvirtins išmoktas taisykles, mokės jas pritaikyti praktikoje.
- Dirbdami poromis, naudodamiesi skaidrėmis, internetine medžiaga bei vadovėliais, gebės išvardinti žmogaus virškinimo organus.
- Remdamiesi vadovėlyje pateiktu pavyzdžiu ir pasinaudodami duotais žodžiais, sukurs ir be klaidų užrašys penkis sakinius.

KOMPETENCIJOMIS GRĮSTAS PAMOKOS PLANAVIMO KELIAS

**TIKSLAS/UŽDAVINYS ORIENTUOTAS
Į REZULTATĄ**

VERTINIMO/SĖKMĖS KRITERIJAI
Iš ko mes pamatysime, kad pasiekėme tikslą

MOKYMO(SI) PLANAVIMAS
(turinys, mokymo(si) metodai,..)

VERTINIMAS

Kūrybiškumo kompetencija

Pažinimo kompetencija

SUKURIA PLAKATĄ APIE DEGUONIES SAVYBES IR

Komunikavimo kompetencija

PRISTATO.

Pažinimo kompetencija (kritinis mąstymas)

PAGRINDŽIA CHEMINIŲ MEDŽIAGŲ NAUDOJIMO

BUITYJE SAUGOS TAISYKLES.

CHEMIJA: pažinimo, kūrybiškumo, komunikavimo, SESG, skaitmeninė, pilietiškumo, kultūrinė

Komunikavimo k.

Iš įvairių šaltinių parenka informacijos

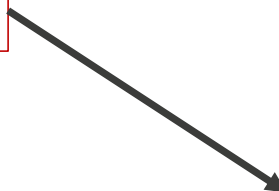
Kūrybiškumo k.

NUBRAIŽO MINČIŲ ŽEMĖLAPI

Pažinimo k.

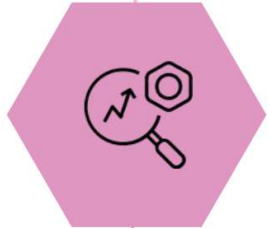
Palygina

(apie) HELĮ IR DEGUONĮ

SANDAS	KAIP GALIMA UŽKODUOTI PAMOKOS UŽDAVINYJE <u>KOMUNIKAVIMO KOMPETENCIJĄ?</u>
Pranešimo kūrimas	Parenka ir vartoja įvairias verbalines ir neverbalinesraiškos priemones ir formas (pvz., pasirinktu būdu kuria lankstinuką): 9-10 - naudoja kompleksines ; 11-12 - pasirenka ir kūrybiškai naudoja kompleksines priemones ir būdus.
	Pritaiko raiškos priemones ir formas komunikavimo situacijai ir adresatui : pritaiko kasdieninėms situacijom (asmeninio gyvenimo, mokymosi srityse gyvai, virtualioje erdvėje, viešos veiklos)
	Pristato save gyvai bei virtualioje erdvėje: 9-12 kl - atskleidžia savo asmenybę atsižvelgdamas į komunikavimo sritį; kuria savo CV; formuoja savo asmeninį įvaizdį .
Pranešimo perteikimas ir komunikacinė sąveika	Pasirenka komunikavimo kanalus ir priemones (pvz., pasirinktu būdu pristato tyrimo rezultatus): 9-10 kl – integruoja ; 11-12 – kuria ir tikslingai naudoja .
	Taiko strategijas komunikuodamas individualiai ir grupėje: 9-10 kl - taiko komunikavimo strategijas ir apibūdina kitų taikomas strategijas, tinkamai į jas reaguoja ; 11-12 kl – kuria komunikavimo aplinką.
Pranešimo analizė ir interpretavimas	Analizuoja, interpretuoja ir kritiškai vertina pranešimą (pvz.,): 9-10 kl - analizuoja įvairialypius pranešimus ir nustato netiesiogiai išreikštas komunikacines intencijas ; atskiria manipuliacijas ; patikrina pranešimo patikimumą ; paaiškina pranešimą remdamasis išplėstiniu kontekstu. 11-12 kl - analizuoja įvairialypius pranešimus ir kompleksines komunikacines intencijas visose gyvenimo srityse; analizuoja, interpretuoja ir kritiškai vertina pranešimo patikimumą remdamasis įvairiais šaltiniais.

SANDAS	KAIP GALIMA UŽKODUOTI PAMOKOS UŽDAVINYJE KULTŪRINĖ KOMPETENCIJA?
Kultūrinis išprusimas	Susipažįsta, apibūdina, nagrinėja bendriausius kultūros reiškinius: 9-10 kl - analizuoja, komentuoja ir aptaria sudėtingesnius kultūros reiškinius: vertybes, idėjas, įsitikinimus, požiūrius ir elgsenas, ženklus, simbolius, istorinius faktus ir interpretacijas, kultūrinius pasiekimus; 11-12 kl - lygina, apibendrina, kritiškai vertina aktualiausias kultūros reiškinius: vertybes, idėjas, įsitikinimus, papročius, ženklus bei simbolius, elgsenas, komunikacijos formas, istorines interpretacijas, kultūrinius pasiekimus. Nagrinėja Lietuvos kultūros kontekstą, atpažįsta etninės kultūros objektus ir reiškinius, pasakoja šiuolaikinės Lietuvos kultūros raidos tendencijas, paaiškina, kaip jos tęsia, keičia ar papildo anksčiau susiformavusias kultūros tradicijas; diskutuoja apie mokslininkų, menininkų ir kitų kultūros kūrėjų vaidmenį bendruomenės gyvenime: 9-10 kl - analizuoja Lietuvos, Europos ir pasaulio kultūros dinamiką, skirtingų kultūros laukų socialinį ir istorinį kontekstus; paaiškina būdus, kaip skirtinguose kontekstuose keičiasi tautos ir atskirų kultūrinių grupių, bendruomenių tapatybės; 11-12 kl - analizuoja ir kritiškai vertina sudėtingus kultūrinius reiškinius, praktikas ir kontekstus, lygina bei vertina Lietuvos, Europos ir pasaulio kultūros laukus; analizuoja, interpretuoja ir vertina lokalių, regioninių kultūros reiškinių įtaką šalies kultūrai. Aptaria kultūrinį kontekstą; estetinį skonį bei santykį su kultūros objektais, reiškiniais ir kūrinių grindžia dialogu: 9-10 kl - analizuoja, interpretuoja ir lygina kultūrinius reiškinius, kūrinius, formuoja estetinį skonį; atsižvelgia į Lietuvos, Europos ir pasaulio kultūrinį kontekstą; 11-12 kl - formuoja dialogišką santykį su Lietuvos, Europos ir pasaulio kultūros objektais, reiškiniais ir kūrinių, juos lygina ir sieja su platesniais kontekstais.
Kultūrinė raiška	Igyvendina individualias menines ir kitas kultūrines veiklas, išbando talentus bei polinkius, įvardija kultūros tradicijų tęstinumo svarbą: 9-10 kl – aktyviai dalyvauja įvairioje kultūrinėje veikloje ir raiškoje; kritiškai vertina medijų kultūrą; atsakingai ir legaliai vartoja intelektualinius kultūros produktus; 11-12 kl - dalyvauja kultūrinėje veikloje kaip kūrėjas, atlikėjas, aktyvus stebėtojas, interpretuotojas, kritiškas medijų vartotojas; atsakingai ir kritiškai vertina intelektualinių kultūros produktų vartojimą. Asmeniniame ir visuomeniniame gyvenime išmintingai pritaiko kultūrines žinias ir gebėjimus: 9-10 kl - apibendrina ir aprašo kultūrines situacijas, siedamas asmeninę patirtį su visuomeniniu kontekstu; 11-12 kl - lygina ir apibendrina kultūrines žinias asmeniniame ir visuomeniniame gyvenime.
Kultūrinis sąmoningumas	Paaiškina ir pagrindžia, kaip ir kodėl kultūra yra esminis asmens pasaulėvaizdį ir tapatybę konstruojantis komponentas: 9-10 kl – pagrindžia tarpkultūrinio dialogo svarbą, įvairių kultūrų sąveikas, remdamiesi savo kultūrine patirtimi. 11-12 kl - paaiškina ir pagrindžia kultūros, kaip esminio asmens pasaulėvaizdį ir tapatybę formuojančio komponento, svarbą. Įvardija ir kritiškai vertina įvairias kultūros formas ir reiškinius, kelia klausimus apie savos kultūros ir kitų kultūrų suformuotas prielaidas bei galimus šališkumus: 9-10 kl - kritiškai vertina stereotipus įvairiuose kultūriniuose tekstuose, savos nacionalinės ir kitų kultūrų pasakojimuose; 11-12 kl - pagrindžia ir kritiškai apmąsto savo ir įvairių kitų kultūrų poveikį, patirtį, požiūrius ir įsitikinimus. Atpažįsta, kad kultūra nėra vienalytė: tai rinkinys kintančių reiškinių ir subkultūrų, kurių sąveika susiklosčiusi istoriškai: 9-10 kl – paaiškina ir lygina, kaip kintantys kultūriniai reiškiniai ir subkultūros veikia kultūrą; 11-12 kl - pagrindžia, argumentuoja ir kritiškai vertina įvairių kultūrinių reiškinių ir subkultūrų poveikį šalies, Europos ir pasaulio kultūros raidai. Įvardina, kad kitų kultūrų atstovų pasaulėžiūra, normos, praktikos ir papročiai gali skirtis nuo tų, kurios vyrauja gyvenamoje vietoje. Per dialogišką santykį pripažįsta, kad kultūrinis kitoniškumas gali būti prasmingas, nepaisant mūsų preferencijų: 9-10 kl – integruoja savo žinias apie kitų kultūrų atstovų normas, papročius į kasdienį gyvenimą; sąmoningai palaiko dialogišką santykį su kitų kultūrų atstovais; 11-12 kl - priima įvairialypės kultūrinės bendruomenės iššūkius, pagrindžia kultūrinio tarpininkavimo vaidmenį, gyvena ir kuria kartu su kitų kultūrų atstovais.

■ Nustatyti mokymosi
įrodymus

Iš ko mes pamatysime, kad pasiektas rezultatas?

1 PRINCIPAS. AIŠKUMAS

2 PRINCIPAS. AKTYVUS MOKINIO VAIDMUO